

Joaquim Fons i Pont, 1905-1991 (fundador)

Extret del llibre La Catalunya resistent. Allò que la transició ens ha negat, de Robert Surroca. Pagès editors Lleida)

Barcelona, 24 de juliol de 1905

Barcelona, 23 d'agost de 1991

DINERS AL SERVEI DE CATALUNYA

Joaquim Fons Fou el vuitè fill d'una família benestant. Estudià a La Salle de la Bonanova barcelonina com a intern. El 1922 s'inscriví al Centre Excursionista Avant. Es matriculà a les Escoles Mercantils del CADCI (Centre Autonomista dels Dependents del Comerç i de la Indústria), on se sensibilitza pel que fa al fet nacional de Catalunya. Assistí a la Conferència Nacional Catalana (del 4 al 6 juny de 1922) que donaria lloc a la creació d'Estat Català.

En implantar-se la dictadura del general Primo de Rivera, ingressà a la SEM (Societat d'Estudis Militars). A causa de la detenció d'en Baltà, la SEM (1) decaigué, tot i l'esforç d'en Batista i Roca per mantenir-la.

El 1927, en només dos anys, cursa el batxillerat i el peritatge mercantil. Durant un temps treballà per a en Cambó fent uns informes de la marxa empresarial i econòmica de La Veu de Catalunya.

El 1929 entrà a treballar a la Companyia General del Suro. Es casà amb Dolors Estorch i Llongarriu i, per raons de feina, es traslladà a Algèria. Retornat a Catalunya, fou un dels fundadors de Palestra, entitat destinada a la formació i educació de la joventut catalana en un sentit global. Fou el secretari de Germanor de Guies Excursionistes que, com Palestra, presidia Batista i Roca. Participà en la proclamació de la República Catalana i prengué part, conduint un camió, en la recollida d'armes del sometent del Vallès Oriental a fi i efecte de neutralitzar les seves possibles actituds de defensa de la monarquia espanyola.

El 1931 retornà a Algèria i s'establí a Bugia, viatjant sovint a París i Marsella. Continuà mantenint el contacte amb Batista. El 1939, acabada la guerra, el vicecònsol espanyol a Bugia, Morato, li oferí d'ocupar-se dels afers del consolat, ja que ell era gran i volia plegar. A causa de la seva ideologia contradictòria amb l'espanyolisme i el franquisme, s'hi nega, però aconsellat per refugiats republicans i per raons de feina -era director de la Société Française de Lieja- acaba acceptant.

Posteriorment, en Nicolau d'Olwer, que havia presidit la SEM, li aprovaria la decisió. Des d'aquest càrrec ajudà refugiats catalans i bascos.

Acabada la Segona Guerra Mundial, tornà a connectar amb Batista, a qui ajudà econòmicament en les seves tasques d'internacionalització del fet català. Batista tenia un compte a la Banque Nationale de París, on Fons aportava el seu finançament a través de la senyora Pico, que treballava a la recepció de l'hotel Royal-Roussillon de Perpinyà. També a través dels seus amics Sánchez Granados i Rafael Tona facilità diners per ajudar els exiliats i els resistents de l'interior, ho féu amb dos pseudònims Llobregat i Besós.

El 1975, participà en les trobades que es feren als Caputxins de la Diagonal per redactar uns estatuts de l'Assemblea de Catalunya, on tingué una destacada col·laboració però la cosa no fructificà. El mateix any plegà tots els seus afers a l'Àfrica del Nord i començà les gestions per crear una societat financera destinada a recollir cabals destinats a l'alliberament de Catalunya. A través de la societat anònima CADEU (Catalans d'Europa) creà la Fundació Catalunya amb la missió de defensar els drets col·lectius i individuals dels catalans. La seu era a Sant Julià de Lòria i en Fons hi aportà la quantitat inicial de deu mil dòlars. A mesura que va liquidant el seu patrimoni personal arribà a un milió de dòlars.

A partir de la II Conferència del Consell Nacional Català (CNC) a Avinyó (maig de 1969) establí lligams més estrets amb Batista. Participà en els aplecs de Pau i Treva de Toluges. El 1976 havia obert el seu domicili a Perpinyà. El mateix any Batista volgué fer un viatge a l'interior per tal de mesurar les possibilitats d'implantar-hi el Consell Nacional Català; en Fons, amb el seu cotxe i acompanyat de la seva dona per donar una imatge de respectabilitat, prengueren el camí de la frontera però foren aturats i en veure, la policia, el passaport Nansen -d'apàtrida- d'en Batista consultaren amb Girona i d'allà amb Madrid, que els negà l'entrada. Tossuts i decidits ho intentaren, més endavant, per Andorra. En aquest cas se'n va sortir. En Batista va fer les gestions per normalitzar la seva situació documental que assolí l'octubre d'aquell any.

El gener de 1978, en Fons acompanyà en Batista a Bordeus a l'11 Conferència sobre Política Regional Europea del Consell d'Europa. Quan se celebrà la IV Conferència Nacional del CNC al Centre de Lectura de Reus (20-21 de maig de 1978), en Fons hi participà amb la ponència 'El futur dels Països Catalans a Europa'. A la mort de Batista, va haver-hi divergències entre els aspirants que volien tenir una activitat política electoral i els que volien mantenir el CNC com un referent d'influència ideològica.

Dimití Vilanova i altres. En Jové retornà les sigles a Perpinyà, on el CNC s'esllanguí. El fons econòmic del CNC, que restava i que controlaven l'E. Genovés i en Duran Roviralta, fou recuperat per Fons, que l'entrega a la Fundació Catalunya.

Poc abans de morir va deixar com un missatge pòstum diverses expressions algunes de les quals recollim tot seguit: 'Els obrers de Catalunya no són conscients que el patró que els explota més és l'Estat espanyol.' 'El complex d'inferioritat que tenen alguns catalans, creient que la seva llengua no serveix per a res, és un error; ja que aquestes llengües antigues tenen un pòsit cultural que no existeix en les dominants.' 'Cal tenir amor a la terra, que ens farà ser solidaris entre els catalans.' 'Dins l'Estat espanyol som una minoria esclafada, explotada i espoliada econòmicament.' 'La solució: la independència!'